

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.Foae socială-culturală.
Apare în fiecare Sîmbătă.Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

Armonia dintre religiune și știință.

II.

În senzul arătat a interpretat cuvintele lui Laplace și astronomul *H. Faye* († 1902), precum și *Ioh. Heinrich v. Mädler* († 1874), care zice: «Răspunsul lui Laplace e pedepin exact, căci nici noi n'am avut și nu avem trebuința de ipoteza (lui Newton) despre un Dumnezeu, care revine ca să-și îndrepteze și corecteze făptura, și nu vom avea trebuință niciodată de o asemenea ipoteză. Universul e un mecanism, dar nu un astfel de mecanism, care recurge la ajutorul alcătuitorului său, fiindcă nu poate se funcționa exact. Dumnezeu nostru stăpânește veacurile și vecinicia, la El nu este schimbare, și cucit cercetăm mai adînc operele Sale, cuatit ne întărim mai mult în această convingere. Laplace însuși ajungîndu-și la urechi anecdota ce se respîndise despre el și aflînd că e pe cale să fie publicată într-o biografie ce i-se pregătea, a rugat pe fizicianul Arago să intervină, ca să nu întîmple aceasta. Durere, anecdota totuși s'a publicat, dînd prilej să se formeze legenda despre «marele ateist Laplace» (Haeckel).

Ultimile clipe din viața lui Laplace ne dau lămuriri și mai precise despre atitudinea ce a avut-o față de religie. Scurt înainte de moartea sa, întîmplată în 5 Mai 1827, a chemat la sine pe un preot al bisericii căreia îi aparținea și s'a pregătit creștinește pentru cele vecinice. *E. Cormon*, un elev

al medicului Magendie, a spus că fiind lîngă patul lui Laplace în ultimele momente din viața lui, l-ar fi auzit spînd cuvintele: «Dumnezeu nu poate fi dovedit pe cale experimentală, pentru că între noi și lumea nevăzută există un vîl, pe care nu-l putem înlătura. Dar îndosul acestui vîl există un creator al universului, căci nu poate exista nicio operă fără un făptuitor».

Ce e drept, în decursul activității sale științifice Laplace a făcut multe concesii materialismului francez al veacului al XVIII, dar el însuși n'a fost materialist. Nu se poate spune nici aceea, că ar fi fost un model de om credincios, dar cuatit mai puțin e în drept cineva să-l înșire între necredincioși.

Cu și mai puțin drept numără dl Dr. C. Thiron pe renumitul geolog englez *Charles Lyell* († 1875) între necredincioși. Ajunge să citez cîteva cuvinte, în cari acest învățat își exprimă lămurit convingerile sale religioase. Într-o scriere despre vechimea omului, vorbind despre deosebirile dintre om și animal, spune următoarele: «Noi nu ne putem închipui, cum ar putea fi lumea aceasta un loc de încercare și disciplină morală pentru unul din animalele inferioare; niciunul dintre ele nu poate să găsiască mîngăere și bucurie în credința într-o altă lume. Nuvaî omului i-s'a dat această credință, care se potrivește atît de bine ca rațiunea lui și corespunde sentimentelor religioase, cari sînt sădite în sufletul lui. Învățătura aceasta are scopul să ridice pe om în cele morale și spirituale pe cărele vieții, prin urmare roadele acestei învățături după toate semnele lor sînt opuse

acelora, cari rezultă din rătăcire și amăgire». În această ordine de idei se exprimă cu privire la teoria evoluțiunii în următorul chip: «Aceia, cari susțin, că originea unei ființe, ca și originea unei specii ori a unui gen, se poate explica numai prin o activitate nemijlocită a cauzei creatoare, pot să rămînă și mai departe pelîngă părerea lor predilectă. Ea se împacă cu teoria transmi-tațiunei». Numai cu prejudițiile monismului haeckelian nu se poate împăca credința, dar cu teoria evoluțiunii, desbrăcată de rătăcirile speculative ale moniștilor, ea se împacă. Un învățat ca Lyell a știut găsi modalitatea acestei împăcări, pe urma căreia și-a talmăcit convingerile religioase în frumoasele cuvinte: «Ori în care direcție ne îndreptăm cercetările, pretutidea descoperim cele mai clare dovezi despre o inteligență creatoare, despre provedința, înțelepciunea și puterea ei!» Poate fi socotit între atești, un învățat care astfel vorbește?

Cu privire la atitudinea savantului fizician *Willima Thomson* (Lord Kelvin), dau în traducere după Kneller următoarele informații, din cari va rezulta ce nedreptate îi face dl Dr. C. Thiron, cînd îl numără între liber-cugetători în înțelesul d-sale.

În timpul din urmă, la începutul lui Mai 1903, Lordul Kelvin, s'a pronunțat lămurit asupra temeii «Religiune și știință». Ziarul *The Times* raportează despre aceasta următoarele:

«Cu concursul Asociației creștine a colegiului universitar s'a deschis în Vinerea trecută, în sala pentru botanică a colegiului universitar (Gowerstreet), o scriere de cinci

FOILETON.

Taina din Dumbrăvi.

În liniștea somnoroasă din zorile ziliî pecînd lumina răsăritului încă se lupta cu întunerecul nopții, în sunet de aramă clopotul cel mare își făcu trei cruci, ș'apoi, însoțit de frătorul cel cu glas de argint, începu plînsul jalnic, legănat în fiorii unei lumi străine. Glasul tînguitor se răsrîngea în tăcerea codrilor întunecați, ear injos pe valea Bistriței aurie se mesteca în murmurul apelor cristaline.

Sătuțul se puse'n picioare și vestea se lăți ca fulgerul. Moartea nemiloasă își filfăia aripile peste casa lui Simion din Dumbrăvi, în tăcerea nopții îi fură sufletul și peste împărăția tăcută a codrilor îl mută pe cea lume. La miez de noapte cînd se sculară cei doi feciori ca să mai întîndă vitelor un braț-două de fin, aflară pe bătrînul lor tată rece ca sloiul.

N'a mai apucat faptul zilei, să-și mai vadă oițele albe ca vîrfurile muntelui și boii cei mîndri crescuți la umbra cetinelor. N'a avut răgaz să-și mai preumbe odată ochii peste întînsul Dumbrăvi să-și mai mîngăie bătrînețele în înflorirea cîmpilor întineriți. S'a mutat în împărăngenita lume a morții fără uiciun cuvînt.

Nu i-a scăpat din gură o vorbă de durere, un suspin legănat; din brațele somnului i-a apucat

moartea sufletul scoțîndu-i-l din lumea asta fără nicio împotrîvire.

Era pela optzeci, dar sănătos ca mărul și'n față roșu ca o rujă de toamnă. I-a închis moartea ochii înainte de a vedea gata biserica cea nouă la care el a dat avlia și cărămida.

«Să vad lăcășul lui Dumnezeu gata, s'ascult în el o sfîntă slujbă, apoi totuna, mă puteți pune și pe mine sub straja celor patru brazii din poeniță, alături de părinții și strămoșii mei» — zise el Dumineca trecută cînd ieși din biserică. Moartea însă îl puse sapa și hîrlețu'n cale. Subt pavăza bătrînului cetinarii îi așternu patul rece al mormîntului mai înainte de a-și vedea împlinit gîndul creștinesc.

Trei zile îl plînseră clopotele până îl primi sînul de ghiață al pămîntului, până se pecetlui mormîntul și se lăsă subt straja cărunților brazii la spatele cărora se ridică pavăza unui codru întreg crescut în bătea vremilor.

Trecură ani. Peste jalea mormîntului negru, poiana întînsă earbă verde și flori de cicoare. Movila de pămînt se pîtulă ca'n față vieții s'ascundă moartea. Dragostea primăverii înfiripă viață nouă pe întînsurile plaiuri. Cîntul talangelor în freamătul lin al brazilor cîntă osanele creatorului în mareața biserică a naturii.

Zece primăveri decînd Ion din Dumbrăvi își doarme somnul dreptilor așteptînd plîmirea vremii. Lumea demult a tras dungă peste trecut... Numai stejarii cei bătrîni mai stau neclintii

cîntînd în vale spre biserica frumoasă ce-și scaldă crucea în raze de soare. Numai mărturia lor își mai ridică rostul în fața trecutului apăsător de po-vara alor zece ani.

— În Dumbrăvi la picioarele bătrînului brazil se 'ntinse o veselie tinerească; frumoasa Sinziana, floarea munților, își întînsese mîna și inima unui voinic mîndru ca și brazil printre cari crescuse. Trei zile clocoti muntete de chioțe și veselie, dar însîrșit trecură toate. Nuntașii pășiră muntele spre Lunca Iezerului ducînd cu ei pe Sinziana Dumbrăvi.

Acasă rămaseră numai cei doi stăpîni cari după ce oaspeții se răzlețiră, se puseră la masă ca după atîta zoală să tragă și ei o veselie în dragă voea lor...

... În puțînă vreme își deteră mintea peste cap. Beutura le puse otravă subt limbă și rupse pe-țeile inimii. Ieși la iveală toată amintirea neagră din trecut, se răscoli taina alor două suflete înfrățite...

Sticlele se goliau și creerii se înferbîntară. Fratele cel mai mare aduce o sticlă plină și umple păharul gol al celui mai mic. Acesta îl mîntui dintr'o înghițitură, dar în același minut îl trînti în fața celuiilalt: «Mișelule, mie n'ai putut să-mi bați cui în cap ca lui tata, și tot n'am scăpat de tine. Mi-ai stîns viața, mi-ai ars sufletul — și cu pași împleticiți porni afară. Fratele mai mare rămase ca trăznit cînd văzu că din greșală turnă spiritul cel mai tare din care făcuseră răchia... I-se întunecă lumea și căzu grămadă în vatra casei.

conferințe despre «Apologetica creștină». Lordul Reay, președintele universității, purta prezidiul, iar sala spațioasă a fost tixită aproape peste măsură, încât unii dintre ascultători n'au putut găsi scaune.

Conferențiarul, onoratul profesor G. Henslow, a vorbit despre «Raționalismul de astăzi, o examinare a darwinismului».

Lordul Kelvin (W Thomson) a făcut propunerea să se exprime mulțumită conferințiarului, apoi una și-a exprimat dorința să facă o observare personală. A rectificat apoi una din afirmațiile sale de mai înainte, pe care rapoartele ziarelor i-au înțeles-o greșit. Cu privire la conferința profesorului Henslow a zis, că «ideile fundamentale ale ei le acceptază întru toate». Una însă nu o poate admite, anume aceea, că științele naturale în ce privește originea vieții, n'ar avea drept nici să afirme nici să nege existența unei puteri creatoare. *Științele naturale susțin în mod pozitiv existența unei puteri creatoare.* Știința constrânge pe fiecare să recunoască o minune în sine însuși în ființa sa. Nu în materia moartă zace cauza, că noi trăim, ne mișcăm și avem viață, ci în puterea creatoare și guvernătoare, a cărei recunoaștere ne-o impune știința ca un articol al credinței. De această concluzie nu am putea scăpa, dacă am studia fizica și dinamica materiei vii (organice) și a celei moarte din jurul nostru. Biologii moderni ar ajunge din nou să recunoască ceva dincolo de puterile gravitației, ale fizicii și chimiei, anume: un principiu de viață. În știință stăm în fața unui obiect necunoscut; cugetându-ne asupra acestui obiect, toți sintem agnostici. Pe D-zeu îl cunoaștem numai în operele sale, prin știință însă noi nu sintem silți să recunoaștem și să credem cu desăvârșită încredere într-o putere guvernătoare — într-o înfruire, care este diferită de puterile fizicale, dinamice și chemice. Cicero a tras la îndoială, că s'ar putea niște ființe prin combinația întâmplătoare a atomilor. Ei bine, afară de credința absolută, științifică într-o putere creatoare și afară de teoria despre o combinație întâmplătoare a atomilor, nu mai există o a treia posibilitate. Oare e cu putință să acceptăm ceva mai absurd, decât că un număr de atomi ar putea da naștere prin o simplă combinație unui cristal, unei ramure de muschiu, unui microb, unui animal viu? Ce

e drept, sint unii, cari cred că în decurs de milioane de ani aceasta s'ar putea întâmpla, dar e cu neputință să ne închipuim, că milioane de milioane de ani ar fi putut produce iacă așa o lume frumoasă, cum este a noastră. Există o înfruire a spiritului și știința are cunoștință, că în lume există o asemenea înfruire înprejurul nostru.

(Rev. Teol.)

Dr. Nicolae Bălan.

Cine e om cinstit?

Bătriniți noștri înainte de așa zisa epoca Fanarioților, crescuți într-o simplitate de năravuri bătrinești, purtând pletele pe umeri, cu cojoace și subți albe cu cămeși de in și cînepă până jos, fără atîtea școli, fără atîția dascăli moderni, deosebiau și ei cele bune dintre cele rele, căci în sînta lor naivitate nu cunoșteau viclesugul d'a transforma datinele și obiceiurile vechi rămase de pe urma marilor Romani. Astfel erau crescuți, dar ușor puteau cunoaște pe oamenii cinstiți dintre cei necinstiți, căci cinstea era mai scumpă decât orice altă avuție, pe cinste și sinceritate se lucrau toate, nu cu bani și judecări ca în ziua de astăzi.

Și pe cine numiau ei *oamenii cinstiți*?

Pe aceia, ale căror cuvinte erau în acord cu faptele în tot ce-i privia ca oameni, căci în patriarhală lor înțelepciune ei aveau nevinovăția d'a cugeta, că omul cinstit trebuie să se mențină nestrămutat în principiile virtuții, neziind una și făcînd alta, chiar și atunci cînd s'ar vedea strîns și turmentat de lacrimile rudelor, de felul și favoarea amiciei, sau amenințat de ura inamicilor.

Astăzi în vremea civilizației s'a schimbat aspectul faptelor, veritatea numelor. Spiritele s'au rafinat în mod nedescris, limba și năravurile s'au desbrăcat de vechea lor rudenie.

Acum ce e rău se numește că e bun, ce e urît se zice frumos, imprudența — sinceritate, viclenia — istețime, hoția — chivernisală; acum toți se cred oameni cinstiți.

Acum cine se lapadă de portul său străbun, ne mai purtînd cojoace, șube albe și opinci, ci apropiindu-se de porturi străine și purtînd păpuși de box și javreau, e considerat de om cinstit, cu vază. Cine e mai greu la pungă, cine e clevetitor, știindu-se folosi de vorbe netrebnice, acela e om cinstit. Însă mai presus de toți se înalță tipul omului, care posedînd *virtuțile cameleonului* astăzi alb, mine negru, poimîne roșu, susținînd toate opiniunile, toate grupările, însfirșit toate manifestările cari mai mult sau mai puțin, direct sau indirect, îi pot servi spre vr'un *interes personal*.

Omul cinstit trebuie considerat după curajul ce întrebunțează în superba luptă a adevărului, nu numai prin vorbe goaie ademenitoare, prin amicie, ci prin *fapte pipăite*, prin purtare, moravuri, prin conduita vieții, prin sentimentele sale în public și în familie.

Dar aceștia sint rari și neobservați de nimeni,

— zic neobservați — pentru că nu pășesc în fața lumii în diferite culori, cum am zis mai înainte, ci își păstrează fineța moravurilor bune, privind mersul omenirii și a-i ieși în ajutor cu statul și cu fapta.

Omul cinstit se deosebește ușor de cel necinstit, întocmai ca *rînduneaua de vrabie*. Rînduneaua după ce a venit la noi să ne vestiască sosirea primăverii, se apucă a-și agonisi cele trebuincioase pentru a-și face cuib, ear vrabia cînd e pe gătate, necinstită, nerușinoasă, se viră și ea în cuib, resfățîndu-și penele ca și cînd ea ar fi făcut cuibul.

Așa e și omul cinstit; lucră cu modestia l' începerea unui lucru, — de care zilnic avem lipsă — fie acela pe teren cultural ori economic, ear obraznicul, necinstitul, clevetitorul, pungașul, după ce a văzut că înțeleptul e aproape gata, duce la îndeplinire începutul, pășește, răzimat pe patimile sale, în frunte pentru a conduce el.

Cinstitul se retrage că nu poate fi ca vrabia față de rînduneauă, și astfel conducerea încapă pe minele omului necinstit.

Nicolae Vucu Secășanu.

Adunarea învățătorilor din protopresbiteratul Oraviței.

Simbătă la 13 Mai 1911 despărțimintul învățătoresc al Oraviței și-a ținut a doua adunare generală în comuna *Măidan*. La orele 8 dimineața s'a făcut chemarea duhului sfînt prin preotul locului Nicolae Cîmpianu.

A urmat după aceea, conform programului, prelegerea practică *«Fracțiunile vulgare în general»* de inv. Ioan Stefan. Răspunsurile școlariilor au fost mulțumitoare. După unele observări binevoitoare, făcute de membrii Constantin Rusovanu, Nicolae Blaj, Gheorghe Lipovanu și Ioan Drinca, prelegerea a fost declarată de *«Suceavă»*.

Președintele *Alexe Jianu* prin o vorbire responsabilă declară adunarea deschisă — amintînd totodată trecerea la cele eterne a membrului fondator Ioan Petrovici paroh în Ciclovromână și a valorosului membru ordinar Gheorghe Țunea din Vărădia.

Adunarea în semn de pietate își exprimă condoleanțele prin sculare.

Preotul Aurel Iana, membru fondator al Reuniuni noastre, citește conferința sa intitulată: *«Recunoștința față de învățător»*. Într'un stil frumos și atrăgător, conferențiarul arată multe greutăți prin cari are să treacă dascălul român — mai ales acum în acesta timpuri critice. Conferința a fost ascultată cu o deosebită atențiune, eară la propunerea presidiului adunarea îi exprimă mulțumită și decide ca lucrarea să se publice în *«Educatorul»*.

Membrul Ioan Stefan citește dizertația sa *«Insemnătatea propunerii grădinaritului în și afară de școală»*. Dizertantului adunarea îi exprimă mulțumită. Urmează raportul bibliotecarului din

În ziua următoare plecă numaidecît în sat la fratele său și spunîndu-i toată întâmplarea, îi ceru ertare și tăcere. Dar zicala cea «Pădurea are ochi și gardul urechi» se adevări.

Cum, cum nu, vorba scăpată luă aripă și în sat pătrunse taina că pe Ion din Dumbrăvi ficiorul său cel mai mare l-ar fi mutat din astă lume.

În dimineața unei zile se ivi fără veste comisia în sat și luînd cîțiva oameni traseră de-a dreptul în Poeniță. Gîia verde se sparse și ncurînd vechiul stăpin al Dumbrăvi fu înșirat pe earba verde.

Dreptatea lui Dumnezeu nu doarme. Acum după zece ani, uciderea de tată săvîrșită în întunerecul nopții ieși la lumina zilei.

În căpătina cadavrului se afla un piron mîncat de rugină.

Ficiorilor li-s'a părut prea lungă viața bătrînului lor tată. Rîvnind la stăpînirea moșiei, făcură înțeles și cu ferul ascuțit îi curmară zilele. Numai ei slujbașii fărădelegii, cerul și ferul cel rece, ascuns în părul capului, au fost mărturia faptelor lor.

Zece ani au purtat ei pe suflet vermele păcatului hidos, care le-a curmat conștiința ziua-noaptea. Mica limbă însă dezvălui însfirșit taina mare și fărădelegea își luă răsplata.

Iuliu Pop.

Ca'n luna Mai.

Ți-să facie nădrăptacie
Ba și viedz că-i grea viața,
Dar iert — treacă prîntu pacie
Cum nfe iartă 'n cîmp vergeața...

Cînd pră earbă mi-cfe culci
Cfe gîngeșci, ori cum ai facie,
Lumea riă ca s'o aduci
Să trăiască toț în pacie

Cauț livada a bătrîna
Cum cresc florille frumoasă,
Și nu-i niciuna stăpină
Toace ca subt cruda coasă...

Toacie țin că nu-'s dăvină
Înflorîesc nu 'ncep a plînge,
Cînd vād pră coasă rugină
Șciu că mai apoi s'o frînge.

Floarea are'n vieci viață,
Adz o rupi, mînfie ear' creșce,
Dînd albinelor dulceată
Și miros lu al d'o cosășce...

Dar nu-i dă ertat omida
Pomiș să ni-i măscăriască,
Griu-'l calcă pālămida
Nu ni-l lasă să rogiască!

Bacem pomiș c'o prăjină
Ca să pice-omida gîos,
Și făr' voe, fără vină,
Frîngi și ciceun creang frumos!

Prîm grîu tîind pālămida,
Tai mult grîu și d'al cu spic;
Așa-i rostu... lași obida
Ț-pare rău ș'alta nimic.

Oamenii în astă lume
Inc'ar trābui pliviți
D'alfe-aticea voi nābunîe
Cie îi face piperniciți.

La pliviț, oameni cumince,
Noi dā noi făr' au și vai,
Începînd d'acum nāince
Trai mai bun c'an luna Mai.

Ilie Crăciunel.

Epigramă.

Măreț și-ajunse scopul
La moarte, episcopul,
La groapă'l petrecură
Cu — a neamului său ură.

Don Ramiro.

care se vede, că despărțământul are 120 opuri, ceiace se ia spre știință. Raportul casierului se primește după unele obiecțiuni făcute cu privire la taxele restante.

Se dă citire scrisorii învățătorului pensionar Iuliu Vuia, din care care se constată că înaltul Ministru de instrucție a aprobat luerările Dsale pentru școala elementară și anume: ambele Abcdare, Aritmetica, Fizica, Geografia, Constituția, Maghiara, Istoria Ungariei și Economia. Adu-narea ia cu plăcere la cunostință.

S'a adus după aceea în discuție și în despărțământul nostru „directoratul școlar și revizo-ratele școlare”.

În ce privește *directoratul școlar*, adunarea a primit concluzul adus de despărțământul Verșet — dar cu unele modificări:

1. Învățătorul în activitatea sa pedagogică este independent și singur responsabil. La școala cu un învățător orice inspecție să se casseze.

2. În o școala cu 2 sau mai mulți învăță-tori toate afacerile cari privesc activitatea școlară internă și externă să se conducă de *conferința corpului didactic* sub presidium un membru ales de conferință pe trei ani.

3. Conferința corpului didactic decide: a) asupra întocmirii planurilor de învățământ speciale locale și a împărțirii orelor; b) asupra substituțiilor cari nu trec peste o săptămână; c) asupra dispunzării copiilor dela cercetarea școlaei pe timp mai îndelungat de o săptămână; d) asupra procurării cărților și revizitelor de învățământ și e) asupra promovării elevilor în caz de nedumerire.

În chestia revizoratelor școlare în urma unei discuții mai îndelungate la care au luat parte mai mulți membri, adunarea decide ca să nu se aducă deocamdată niciun concluz.

În fine adunarea mai decide, ca în viitor recenziunea asupra prelegerilor practice și a dizertațiilor să se facă numai în prezența membriilor ordinari, afară de acestea se încredințează bi-roul despărțământului, ca să tipărească „Adeverință” cu care să fie provăzută fiecare membru ordinar participant la conferință, cu care apoi să se legitimeze epitropiei pentru ridicarea taxelor stabilite în scopul acesta.

Adunarea a fost bine cercetată. Au fost prezenți 23 membri ordinari, 5 au absentat. Ca oaspeți au luat parte Doamna Ana Stefan (Măidan), D-șoara Mărioara Drinca (Ticvaniul-mic), Elena Popovici (Măidan), Nicolae Cîmpianu paroh, Iosif Liuba, student în drept (Măidan), Ioan Pătruș notar în Greovaș și vreo 4—5 economi din Măidan.

Dupa adunare care s'a încheiat la 12 ore, a fost prînz comun.

S. Veveriță.

CRONICA.

† Învățătorul pensionar *Ilie Iana* din Ra-cașdia, un harnic cultivator al tinerimii și iubitor de neamul său, a încetat din viață în etate de 68 ani fiind înmormîntat cu pompa convenită Joi în 5/18 curent. Pecit știm răposatul a lăsat bisericeii o fundațiune frumoasă. Fie-î țărîna ușoară și me-moria binecuvîntată!

Examenale finale ale școalelor confe-sionale gr. or. rom. din protopresbiteratul Orăviții se vor ține: Joi, 19. Mai/1. Iunie, dim. în *Oravița-română*; Vineri 20 Mai/2. Iunie dim. în *Maidan*; Sîmbătă, 21. Mai/3. Iunie, dim. și d. a. în *Ciclova-rom*; Duminecă, 22. Mai/4. Iunie, dim. în *Varadia*; Lună, 23 Mai/5. Iunie, dim. în *Mercina*, d. a. în *Greovaș*; Marți, 24. Mai/6. Iunie, dim. în *Cacova*, d. a. în *Comoriște*; Mercuri, 25. Mai/7. dim. în *Forotic*, d. a. în *Cârnecea*; Joi, 26. Mai/8. Iunie, dim. în *Ticvaniul-mic*, d. a. în *Agadic*; Vineri, 27. Mai/9. Iunie dim. în *Ciudanovița*, d. a. în *Gîrliște*; Sîm-bătă, 28. Mai/10. Iunie, dim. în *Goruia*, d. a. în *Jurjova*; Duminecă, 29. Mai/11. Iunie, dim. în *Calina și Secaș*; Lună, 30. Mai/12. Iunie, dim. în *Broșteni*, d. a. în *Rachitova*; Marți, 31/13. Iunie, dim. în *Oravița-mont*, d. a. în *Ciclova-mont*.

Candidatul de preot *Aurel Balea* (Moldova-nouă) își va serba cununia cu d-șoara *Livia M. Brînzei* (Bozovic) la 4 Iunie st. n. în biserica ort. rom. din Bozovic. Multe felicitări!

Mine, Duminecă, se face deschiderea la sta-țiunea de vilegiatură „Bányavölgy”, situată la poalele munților (subt „Marilla”) în Oravița.

Tinărul de 22 ani, *I. Epure*, nepotul frunta-șului Ilie Epure din *Oravița-rom*, încercînd un car cu var, într'un moment al perderii cumpătului, a căzut în varniță. Ceasul rău i-a adus moartea. Odihniască în pace!

Maiatul elevilor dela școala primară rom. din localitate împreună cu festivitatea „Ziua pa-serilor”, va avea loc la 25 Mai st. n. în Pădurița orașului. Contribuțiile benevole sînt destinate pentru „Cantina școlară”.

Tinerimea școlară din *Nicolinț* arangează un maial împreună cu cîntări și declamațiuni, la care va coopera și fanfara țărănilor din Vrană.

† *Maria Tapu*, soția de 34 ani a harnicului nostru negustor *Virgil Tapu* din Iam, a trecut la cele eterne. Transmitem întristatei familii și pe calea aceasta sincere condoleanțe. Odihniască în pace!

Reuniunea de cîntări și muzică „Doina” din *Cârnecea* arangează un Maial la 21 Mai c.

Tinerimea școl. din *Berliște* arangează concert și teatru la înălțarea Domnului, subt conducerea tinărului învățător *I. Grosșanu*.

† Bătrînul *Ion Pipelca*, tata inimosului prim-epitrop Gheorghe Pipelca din Oravița-rom., agrom și militar pensionar, distins cu crucea de merite, a răposat în etate de 81 de ani. Odihniască în pace!

Se zvonește că Chorul Slavianski va atinge în turneul său și Oravița.

Al optălea Congres învățătoresc diu Romă-nia se va ține ast-an la 31 Iulie și zilele urmă-toare la Tîrgoviște, de unde o parte a congre-siștilor vor face o excursie la Roma.

La *Brașov* a fost întărit de protopop *Dr. Vasile Saftu*.

La Academia Rom. din București membrul *At. Marinescu* va vorbi despre Radu Negru.

La Békés-Csaba frații Zsilinszki au pătruns în locuința deputatului *Andrei Achim*, al partidului țărănesc și l-au omorît. Populația e foarte iritată.

La croitorul modern *Adam Frantz* din Oravița se capătă și haine gata pentru bărbați și copii cu prețuri absolut solide și serviciu prompt.

Pentru îngrășarea vitelor, se capătă un ad-mirabil praf, ce se pregătește aici în Oravița în farmacia „La Sf. Gheorghe”. Leacul acesta îngrășă cai, vite cornute și porci, apărînd animalele pre-ventiv de orice boale.

Mulțumită publică.

Cu ocaziunea „petrecerii sociale” din Cacova aranjată la hramul Sf. bisericii la Sf. Gheorghe a încurs suma frumoasă de 300 cor. din care sco-țîndu-se cheltuelile de 114 cor. 24 fill. a rezultat un venit net de 185 cor. 36 fill, vărsat în casa Sf. bisericeii pentru grilajul de fer din fața ei. Au suprasolvit Traian Lința inv. pens. și Dr. Octavian Cotoș medic cite 19 cor. 40 fill., Adolf Löbl com-merciant 18 cor. 80 fill., Liviu Popoviciu contabil 10 cor., Gheorghe Truia, Oscar Hirschl, Tobias Schneider cite 5 cor., August Werler otelier 4 cor., Eugen Cigăreanu contabil 3 cor. 40 fill., Tiberiu Neda prim-contabil 3 cor., Costa Novacescu 2 cor. 80 fill., Fabiu Nemoian (Greovaș), Petru Merșa și Martin Picioane 2 cor., Ioan Oprean, Domnosie Adamescu și Gheorghe Cerbu cite 1 cor. 80 fill., Ioan Botoș, Aureliu Birou, Ioachim Dabiciu Andrei Ghidiu protopop, cite 1 cor. 40 fill., N. N., Ștefan Lipovan, Géza Draskovits și Nicolae Turcu farmacist (Oravița) 1 cor. 20 fill., Gheorghe Ciogariu, Ioan Lupinca și Voina Matei Dragu, cite

1 cor., Adolf Ilc, Petru Argane, Pau Golea, Io-nasch Lajos, Ioan Ghighiniță practicant, Gheorghe Lain, Pascu Frenda, Gheorghe Căraș, Sofroniu Nedici, Ioan Dabici inv., Valeriu Popovici inv. pens., Ioan Firca, Ilie Cojocariu, Străin Oană, Iova Tamaș cite 40 fill., Alexa Cismaș, Lazăr Ciorman inv. (Dognecea) și Ioan Miu cite 20 fill., total 128 cor. 10 filleri. Pentru acest sprijin, mai călduros decît oricînd altădată exprimăm și pe această cale profundele noastre mulțumiri tuturor marinimoșilor și îi rugăm ca și pe viitor să ne întindă mîna de ajutor.

Epitropia parohială.

Mulțumită publică.

Subscriși în numele Reuniunii gr. or. de citire și cîntări „Doina” din Cacova, venim cu tot respectul și pe calea aceasta a mulțumi în modul cel mai profund atît Prea Sfinției Sale bunului nostru Arhiepiscop cit și Venerabilului Con-zistor diac. din Caransebeș care din incidentul sfințirii steagului Reuniunii, s'a îndurat preagra-țios a designa delegat conzistorial în persoana Prea On. Domn *Andrei Ghidiu* protopop ort. rom. în Caransebeș, care împreună cu Spect. Domn *Dr. Petru Corneanu*, avocat și deputat sinodal, n'au cruțat osteneală a veni în comuna noastră pentru restabilirea păcii, pentru care osteneală primiască Mult st. domni mulțumitele noastre profunde. Tot cu ocaziunea sfințirii steagului la concertul festiv ținut în 23 April a. c. au bine-voit a suprasolvi următorii domni: Prea On. Domn protopop *Andrei Ghidiu* 3 cor. Dr. Octa-vian Cotoșiu 3 cor., Tiberiu Neda contabil 3-40 cor., Eugen Cigăreanu 1-40 cor., I. Cherdu 1-40 cor., N. Deutsch 1-40 cor., G. Căiman inv. 1 cor., Toma Stanca inv. 1 cor., V. Dabiciu preot 40 fill., Aurel Birou v. not. 40 fill., V. Vrăneanțu 40 fill., A. Popoviciu 20 fill.

Deci pentru marinimoasele suprasolviri pri-miască st. domni în numele Reuniunii mulțumi-tele noastre profunde.

Cacova, la 4/17 Mai 1911.

V. Bălan,

v. președinte.

Pavel Pupu,

casier.

Bibliografie.

A apărut *Minunatele Isprăvi Vinătorești și Călătoriile pe uscat ale Baronului Münchhausen*, traducere de T. V. Negrescu. În toată literatura germană nu există o lucrare care să fie mai po-pulară printre copii. Citirea întâmplărilor miracu-loase și isprăvile de vinătoare ale celebrului Münchhausen, descrie cu mult humor, învese-lește grozav de mult pe cititori, încîntați că pot ei singuri să-și dea seamă de faptul că autorul torul nu face decît să înșire la „minciuni”. Tra-ducerea ei în românește se impunea, dat fiind succesul ce această lucrare are pe lingă micii ci-titori și lipsa unei literaturii speciale pentru copii. Numeroasele ilustrațiuni de o execuție ireproșabilă însoțesc textul. Prețul 30 bani. Se află de vînzare la mai toate librăriile din țară. Catalogul complet al acestei Aibliotecii ce cuprinde peste 500 de volume a se cere la *Librăria-editoare Leon Alcalay, București*.

A apărut Nr. 3 al celei dimiăi reviste știin-țifice-literare rom. „Viața Românească” ce apare la Iași (Str. Păcurari Nr. 6) cu un sumar bogat și variat.

Mulțumită publică.

Neputînd mulțumi fiecăruia în parte, acelora cari fie în scris fie în persoană și-au exprimat condolențele pentru pierderea ire-parabilă a mult iubitei mele soții

MARIA,

vin pe această cale să le exprim tuturoră cea mai sinceră mulțumită. Îndeosebi M. On. domni preoți și învățători, eari au participat la săvîrșirea actului de înmormîntare.

Iam, 16 Mai 1911.

Virgil Tîapu.

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.

Redactor-responsabil: Ilie Orăvițanu.

Aviz.

Domnii posesori ai acțiilor cu numerii următori: 610, 865, 863, 864, 874, 875, 876, 877, 754, 683, 762, 590, 679, 680, 684, 879, 880, 881, 691, 692, 753, 752, 751, 750, 733, 634, 685, 717, 718, 719, 727, 743, 744, 737, 738, 740, 742, 745, 551, 552, 553, 554, 555, 536, 537, 585, 586, 529, 530, 527, 528, 858, 887, 851, 855, 813, 814, 815, 816, 845, 846, 849, 850, 803, 681, 682, 873, 890, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 617, 618, 758, 759, 760, 761, 782, 783, 699, 700, 713, 714, 720, 721, 722, 723, 724, 735, 736, 726, 728, 729, 730, 859, 860, sînt rugați, ca în decurs de 15 zile dela pulicarea prezentă să-și achite restanțele, altcum subsemnata Direcțiune va anula acțiile vinzindu-le mai departe, ear sumele plătite vor trece la fondul de rezervă.

Gataia la 15 Mai 1911.

Direcțiunea

institului „Ancora“ soc. pe acții
Gataia.

In atelierul artistic al lăcătușului

Rudolf Dworzak

din Oravița (lîngă „Oraviciana“)

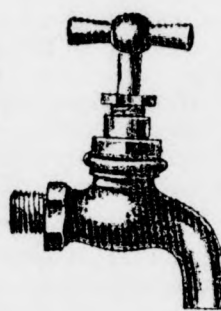
se pot comanda, pe
lîngă garanță,

orce lucrări
de bransă,

cu prețuri —
— moderate.

**Instalațiune
de apaducte.**

**Reparațiuni
efectuate cu
promptitudine.**

Aviz.

Cu toată cinstea avizez onoratul public rom. din Oravița și jur, că mi-am deschis în Oravița-rom. peste drum de biserica ort. rom. (ceva mai însus) o mare

măgăzie de lemne,

avînd în depozit: totfelul de scînduri, lăteți, grinzi, corni, șindilă și lemne de foc, cu **prețuri absolut solide**, oferind și deplină garanță pentru marfa liferată.

Nădăjduesc că frații mei Români din Valea Carașului mă vor găsi vrednic de încredere.

Cu toată stima

DIMITRIE DRAGHICI,

fost magaziner la firma Bibel.

In prăvălia lui

I. HAMBURGER

(Casa Klein) în Oravița
se capătă

Ciment foarte bun din Beocin

cu preț moderat.

„POPORUL“ institut de credit și economii societate pe acții în Lugos.

Prospect de emisiune.

Adunarea generală a institutului de credit și economii „Poporul“ societate pe acții în Lugoj, ținută la 23 Februar a. c. a decis urcarea capitalului social dela cor. 220.000, la cor. 600.000, prin emisiunea alor 3800 acții noi și îndeplinirea acestei operațiuni a încredințat-o subscisei direcțiuni.

Pe baza acestui mandat avem onoare a prezinta lista de semnare cu următoarele condițiuni:

1. Institutul de credit și economii „Poporul“ societate pe acții în Lugoj urcă capitalul social dela 220.000 cor. la 600.000 cor. și exmite spre acest scop 3800 acții noi în valoare nominală de 100 cor. bucata.

2. Semnarea acțiilor se efectuește pe listele de subscriere aflătoare în biroul institutului și la persoanele încredințate din partea direcțiunei și se încheie cu 30 August a. c. Solvirile până la acest termen se efectueșc la purtătorii listelor de semnare, ear după expirarea acestui termen, numai la cassa institutului.

3. a) Fiecare acționar vechiu al institutului are drept să opteze și subscie pe baza acțiilor sale, până în 30 Iulie a. c. *cîte o acție nouă* după fiecare acție veche, pelîngă prețul de 100 coroane și 2 coroane spese de emisiune, adecă total 102 coroane de acție. b) Acționarilor vechi li-se măi rezervă dreptul a opta tot după 2 acții vechi cîte o acție nouă cu prețul de 120 coroane plus 2 cor. spese de emisiune, adecă total 122 coroane de acție. c) Restul acțiilor adecă 500 bucăți, precum și acțiile neoptate de acționarii vechi se vor vinde și la neacționari cu prețul de 140 cor. plus 2 cor. spese de emisiune, total 142 cor. de acție.

4. Transmiterea dreptului de opțiune se admite numai în favorul cutărui acționar vechiu și direcțiunea își rezervă dreptul a accepta sau a respinge fără motivare semnările de acții efectuate prin persoane cari nu sînt acționari.

5. La semnarea acțiilor este a se solvi de acție a) 10 coroane b) 30 coroane și c) 50 coroane, plus 2 coroane spese de emisiune, ear în decurs de 30 zile după expirarea termenului de semnare, adecă până la 1-a Septembrie a. c. 20% (20 cor.) de acție, ear restul în următoarele 7 rate egale:

Până la 1-a Novembre 1911 10% = 10 coroane de acție

"	"	"	Ianuar	1911	"	"	"	"	"
"	"	"	Marte	"	"	"	"	"	"
"	"	"	Mai	"	"	"	"	"	"
"	"	"	Iulie	"	"	"	"	"	"
"	"	"	Septembrie	"	"	"	"	"	"
"	"	"	Novembre	"	"	"	"	"	"

6. Suma incursă peste valoarea nominală a acției, după detragerea speselor avute cu emisiunea, va intra în fondul de rezervă.

7. După ratele solvite se garantează acționarilor o fructificare de 5%, ear după ratele nesolvite la timp se compută 6% interese de intîrziere și se aplică § 10 din statute. Spre cvitarea ratelor plătite se vor extrada acționarilor tittle provizorii, ear încontra celora, după achitarea deplină, se vor libera acțiile originale. Acțiile a căror preț deplin va fi achitat până la finea anului 1912, vor participa la dividenda anului 1913 și se vor împărtași în drepturile statutare, ca și acțiunile vechi.

8. Pentru ratificarea definitivă a înmulțirei capitalului social și pentru modificarea corespunzătoare a statutelor, în 60 zile dela expirarea termenului de semnare a acțiilor, atît acționarii cei vechi, cît și cei noi, vor fi convocați la o adunare generală extraordinară, care va putea hotărî înmulțirea capitalului social și la o sumă măi mare sau măi mică decît 600.000 cor., dupăcum capitalul asigurat prin semnările de acții acceptate de direcțiune, va fi măi mare sau măi mic.

9. Acționarii vechi sînt rugați a trîmite acțiile lor (fără couponi) spre provederea cu clausula optărei, deodată cu declarația până în 30 Iulie a. c. la biroul institutului.

10. Toate corespondențele referitoare la această emisiune sînt a se adresa institutului de credit și economii „Poporul“ societate pe acții în Lugoj.

Lugoj la 14 April 1911.

Direcțiunea.